

Iskate vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiskega št. 20, I. nadstropje. — Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. — Nepravilna pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Letnik konzorij lista Edinosti. — Tisk: tiskarna Edinost. — Naročnina za en mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 38.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotnik. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inšerati oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelček se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Iz Jugoslavije.

Vesti o ultimatumu neresnične.

BELGRAD, 10. »Demokratija« javlja: Po vodom vesti nekaterih listov, da je bil naš državni ultimatum radi nekega separatnega dogovora o miru, smo pooblaščenim odgovorili, da o takem ultimatumu ne more biti niti govora. Vlada dobiva od naše mirovne delegacije v Parizu redna poročila o delovanju konference. Ako bi bila vlada prejela vest o ultimatumu, tega gotovo ne bi prikrižala javnosti.

Dr. Laginja v Beogradu.

BELGRAD, 9. Predsednik Narodnega kluba dr. Laginja je dospel v Beograd.

Nerosnična vest o naredbi maksimalnih cen za poljske pridelke.

BELGRAD, 9. Z ozirom na pritožbo, ki je ospela osrednji vladi iz Slovenije zaradi doživljanja maksimalnih cen za poljske pridelke, se pristojne strani izjavljajo, da osrednja vlada ni za nobeno pokrajino, niti za Slovenijo, odredila maksimalnih cen za poljske pridelke.

Odpuščanje vojakov.

BELGRAD, 9. Po naredbi vojnega ministra so se začeli odpuščati iz vojaške službe rezervisti, rojeni v letih 1881—83. Odpuščanje bo dokončano do 1. decembra t. l.

Kongres svilorejcev.

BELGRAD, 10. V četrtek je bil končan kongres svilorejcev, kateremu so prisostvovali zastopniki svilorej iz vsega kraljevstva. Kongres je zaključil s svojim govorom podpredsednik ministrskega sveta in namestnik ministra za poljedelstvo, g. Biankini, ki je betal, da bo vlada storila vse za povzdigo vilorejev v našem kraljevstvu. Omenil je, da stoji v pogledu vilorejev na prvem mestu Italija, na drugem Francija, na tretjem pa naše kraljevstvo. Zahvalil se je udeležnikom za doseganje dela in jim zagotovil podporo države. S tem je bil kongres zaključen.

Iz Čehoslovaške.

Čehoslovaški kulturni odbor.

PRAGA, 9. Pod predsedstvom člana narodne skupščine dr. Trdinke je kulturni odbor imel 6. t. m. sejo, katere so se udeležili tudi ministri za pouk in narodno prosvoto Habrman in zastopniki naučnega, finančnega in poljedeljskega ministrstva. Minister Habrman je odgovarjal na nekatera vprašanja, med drugim tudi glede položaja češkega šolstva na Dunaju, glede poljudnih izdaj Masarykovih spisov in podpravljanja trgovskih šol. V vprašanje češkega šolstva na Dunaju je bil sprejet predlog člana narodne skupščine dr. Marceja, ki pozivlja vlado, da naj zasleduje to vprašanje in je diplomatično podpira. — Razpravljalo se je tudi o premožnosti katastrofi, po kateri je šolstvo silno hudo prizadeto. Minister Habrman se je pritoževal, da so vsi koraki za preskrbo premožnosti v šolah ostali brezuspešni, medtem ko se premožnost prepušča sosednim državam. Vseled pomankanja premožnosti bodo šole v mesecu decembru zatvorene.

Družba za izvoz tkanin.

PRAGA, 9. Na predlog živnostenske banke in društva čeških tekstilnih industrijcev se je ustanovila družba za tekstilni izvoz. Njena prva naloga bo ustanovitev vzornice in dobava na debelo za inozemstvo pri kompenzacijskih pogodbah.

Nacionaliziranje škodovih tovarov.

BELGRAD, 10. Kakor doznavamo, bo čehoslovaška republika nacionalizirala škodove tovarne orožja v Plznju. Govori se, da se bodo preselovale v tovarne za stroje. Vse Nemci in Avstrijci bodo odpuščeni od dela. Predvojni kapital, ki je znašal 72 milijonov kron, je bil povišan na 14 milijonov kron. Petino povišane kapitala so podpisali francoski industrijci, v prvi vrsti družba Schneider-Creuzot. V novi upravi tovarne bo 6 Čehov in 3 Francozi.

Iz Romunske.

Nova kriza v romunskem kabinetu.

PARIZ, 10. Agencija »Radio« izjavljala iz Bukaresta, da je kabinet generala Voiculescu odstopil. Ta odstop je v neposredni zvezi z zadnjim ententnim ultimatomom, v katerem se je Romunska poveljala, naj takoj umakne svoje čete iz Madžarske in naj podpiše mirovno pogodbo z Avstrijo in dogovor glede zaščite manjšin. Bržkone je smatral Voiculescu kabinet, ki je bil sestavljen samo zato, da privede državo do splošnih volitev, če preseka naloga boja z zavezniškimi silami, ki jo je zato odstopil. Kralj Ferdinand je sklical za jutri kronske svet v svojo vilo Sinaia. Kronskega sveta se udeležijo

PODLISTEK

Za staro pravdo.

Av gust Senoa: Seljačka buna. — Zgodovinska povest iz XVI. stoletja.

Pa naj ste knez Peter Erdödi, pa naj siplje vaše željo strela, primem je, zlomim je, da ne bo več samotilo plemstva; naj ta zemlja, stokrat pogazena, ne bo v plen gosposke lakomnosti.

»Ha, ha,« se je zasmel ban, smrtno prebledevi, »tu je iz Medvedgrada zatulil stari volk, tovariš Nikole Zrinjskega; ali čuva naj se ta bivši lukavski kastelan moje železne pesti.«

»Da,« je rekel Ambrož, »stari volk hoče na ljutom bojišču maščevati pogazeno pravico.«

»Da, pri Jezusu,« je vzkliknila Uršula,

bržkone Bratiano in drugi voditelji strank, ki bodo razpravljali o nadatnih ukrepih. Nemogoče je vedeti, kakšne posledice bo imel ta čin na romunsko politiko.

Romunsko časopisje o romunsko-madžarskih odnosih.

CURIH, 10. Vprašanje glede predstoječe odstranitve romunskih čet iz Madžarske daje transilvanskemu časopisju povod, da se bavi z bodočimi odnosi, ki bodo morali obstojati med Romunijo in Madžarsko. Romunski listi ugotavljajo, da je javno mnenje popolnoma nasprotno vsakemu namenu romunsko-madžarske politične zveze. Romunski list »Renastrera Romana« piše, da bo romunska vlada pripravljena popirati Madžarsko, da se le-ta vzpostavi v mejah, ki jih je določila zgodovina. Romunija je sklenila stopiti z Madžarsko v stike dobrega sosedstva, če bo tudi madžarska vlada s svoje strani hotela ohraniti z njo take odnose. »Patria«, uradni list transilvanskega upravnega sveta, se izraža v istem smislu.

Iz Rusije.

Bojševiki se pripravljajo na zinsko vojno.

CURIH, 10. »Gazzetta di Losanna« priobčilo uradni bojševski spis, naslovljen na vse zveze z načeli tretje internacionale. Spis, ki nosi Cičerimov podpis, je bil poslan potom posebnega kurirja na vse strani sveta. Bojševski proglas govori o padcu Bele Kurnove diktature na Madžarskem, kateremu pa ne pripisuje velike važnosti, in madžarstvu: »Evropska revolucija, to se mora neprenehoma ponavljati, ne bo mogoča, dokler ne povzroči zločina neomogočnega meščanskim vladavim veliko trpljenje in bodo. Tedaj bo, seveda, splošna beda pomagala revolucionarnemu gibanju. In naša informacija je pa razvidno, da nastane v tej zvezi grozna kriza, kar se tiče zgoraj. Mi trdimo, da bo prihodnja zima miru mnogo groznejša nego štiri zime vojne. Na kontinentu ni sredstev, ki bi se mogla uporabiti za izboljšanje položaja. Anglija in Zedinjene države bodo tako zamotane v socialnih zmehčavah, da se ne bodo mogle zanimati kesar po navadi za kontinentalne zmehčave. Zima nam obljublja veliko in, upamo se reči, skoraj gotovo uspehe. Potrebno je informirati se o življenjskih razmerah kmetov, mino je spoznati tiste, ki so zadodženi in obožani. Treba jim je priti na pomoč previdno in obzirno; treba jim je delovati, da jim da popolno zadoščenje samo revolucionarna država. Treba je vplivati najprej na ženske in mladeniče, ki so bolj dovzetni za revolucionarno stvar.«

Predlag naznanja začelo spreminjati na režimu industrijske socializacije in pravi: »Vemo iz gotovega vira, da bo sedanja nemška vlada predložila novo delovno zakonodajo, ki bo priznala delavske svete. Popustitve ne bodo nikakor udeležile načrta socializacije, kakor jo mi zahtevamo, toda te popustitve opravijo Nemci, ki bi bila že pred vojno, kar se tiče socialnega vprašanja, mnogo pred drugimi državami kontinenta Evrope, v položaj, ki bo obuda pozornost tudi pri naših tovarniških francoskega in italijanskega proletariata. Neobhodno potrebno je razjasniti našim tovarniškim, predvsem manjšim, kmetom, da postavljajo entente z namen romanskega delavca v podrejen položaj napram nemškemu delavcu.«

Upor jetnikov.

VRATISLAVA, 10. V tukajšnji jetnišnici so se uprli jetniki ter jih je od 300 ušlo 100.

Iz Madžarske.

Princ Ciril kandidat za madžarski prestol. BUDIMPESTA, 11. Med kandidati za madžarski prestol se imenuje sin bivšega bolgarskega kralja Ferdinanda, princ Ciril, ki je bil vzgojen v katoliški veri in govori madžarski jezik.

Vladno vprašanje.

BUDIMPESTA, 10. »Oku« javlja: V večeršnjem ministrskem svetu so člani vlade razpravljali o političnem položaju ter so se v najvažnejših vprašanjih soglasno zedinili. Najprej so ugotovili, da ni vladne krize in da tudi ne more bit govora o krizi v ministrskem predstevstvu, temmanj, ker so člani kabineta popolnoma solidarni s Friderichom kot ministrskim predstevnikom. Ministrski predstevnik bo govoril z zastopniki entente.

Protiboljševska reakcija na Madžarskem.

CURIH, 10. Madžarske oblasti, ki se bavijo s preslikavo boljševske vlade, so sklenile, zahtevati izročitev prejšnjega ljudskega komisarja Josipa Boganyja, kateri je obtožen, da se je neposredno udeležil umora grofa Tisze.

Iz Nemčije.

Podpore sovjetske vlade komunistični stranki v Nemčiji.

BASEL, 11. (S) Iz Frankfurta poročajo: »Frankfurter Nachrichten« pravijo, da so bile zaplenjene v arhivih ruske izvrševalne komisije in v drugih uradih nemških komu-

ničnih društev listine, iz katerih je razvidno, da je pošiljala sovjetska vlada od meseca novembra 1918 dalje podpore nemški komunistični stranki. Te podpore dosegajo svoto skoraj enega milijona mark.

»Vorwärts« proti komunistični vladi.

NAUEN, 11. »Vorwärts« dokazuje, da povzroča komunistična vlada povsod, kjer se naseli, največjo korupcijo in se sklicuje na poročilo dr. Bettelheima, ki ga je poslala ruska boljševska centrala na Dunaj. Dr. Bettelheim poroča, da je centrala dunajskih komunistov zatočišče stremiljcev, lopovov, izdajic in policijskih ovađuhov. Komunistični vodje hujskajo delavstvo s krivoloničnimi besedami, a se v nevarnosti bojazljivo skrivajo. Zlasti mnogo se poverja tuji denar. Vodstvo komunistične stranke je skušalo predvsem svoje člane obogatiti.

Za ljudsko vojno proti ententi.

NAUEN, 11. Nova radikalna komunistična stranka v Hamburgu razpošila proletarcem vse Nemčije poziv, v katerem vzpodbuja na ljudsko vojno proti ententi. Pod plaščem narodnostnih idej skuša pridobiti za ta načrt tudi meščanske stranke, češ da je bil versailleski mir priznan po največjih podležih Nemcih.

Kriza v berlinski kovinarski industriji.

NAUEN, 10. Kriza v berlinski kovinarski industriji, ki je pred par dnevi dozdevno se pojejavala, se je nenadoma poostila in je v najkrajšem času računati s stavko v vseh industrijskih podjetjih.

Aretiranje špartakovcev.

BEROLIN, 11. Tukaj je bilo aretiranih 27 špartakovcev, ki so ponoči hoteli po berlinskih ulicah nabijati komunistične oklice. Skoro vsi moški člani in nastavljenici rdečega izvršilnega sveta so bili aretirani in odvdeni na policijsko predstevstvo.

Nemški delegati se ne udeležijo delavskega kongresa?

NAUEN, 11. Nemški delegati, ki so bili določeni za delavski kongres v Washingtonu, glasom zadnjih sklepov najbrž ne odpušajo, ker bi mogli oditi šele s parnikom, ki odpluje iz Kristianije dne 15. novembra, in bi došli na ta način v Ameriko tako kasno, da bi bil njihov prihod skoro gotovo brez pomena. Merođajni politični krogi v Berlinu vsestransko obžalujejo, da se pri tem ne da nič več izpremeniti.

Pomanjkanje živil v Nemčiji.

NAUEN, 11. Mestna poročevalnica v Dortmundu javlja z ozirom na sedanjo tedensko količino živil pod naslovom »Resnica oti kolje«, da je prehranjevalno vprašanje v Nemčiji tako kočljivo kot še nikoli. Dortmundskim prebivalcem je odmerjeno na teden 100 gramov margarine, pol funta ječmenčka, 200 gramov sočiva in 7 funtov krompirja. Ljudje morajo živeti brez mesa, moke, slanine in surovega masla.

Pomanjkanje premoža v Mannheimu.

NAUEN, 10. V Mannheimu in Karlsruhe je vseled pomanjkanja premoža električna cestna železnica ustavila obrat in kinematografi so menjali s predstavami. Tudi listi ne izhajajo. Tej stiski bodo skušali odpomoči na ta način, da omeje osebni železniški promet.

Iz Avstrije.

Angleški poslanec o položaju Avstrije.

DUNAJ, 11. »Neue Freie Presse« priobčuje razgovor z bodočim angleškim poslanikom na Dunaju, ki je izjavil, da je položaj Nemške Avstrije izredno težak. Po njegovem mnenju bo morala Nemška Avstrija iskati stikov z nasledstvenimi državami. Združitev z Nemčijo bi ne bila koristna, ker se nahaja Nemčija sama v težavnem položaju.

Zakon o amnestiji.

DUNAJ, 10. Nemško-avstrijska narodna skupščina je sprejela zakonski predlog o amnestiji. Prihodnja seja bo dne 18. t. m.

Mirovna konferenca.

Pismo vrhovnega sveta v odgovor na pripombe jugoslovanske delegacije glede manjšinskega vprašanja.

PARIZ, 11. (S) Vrhovni svet je vzel na znanje odgovor romunske vlade na noto zaveznikov od 20. oktobra. Ta odgovor se sporoti raznim odposlanstvom. Nato je vrhovni svet poslal srbski delegaciji pismo v odgovor na pripombe, ki jih je le-ta predložila glede manjšinskega vprašanja.

vije slak. Tupatam je zasajena solnčnica in mak, ob hiši se vzpenja bršljan, a sredi dvorišča razpenja star oreh svoje veje. Polodne je davno minulo, solnce se je nagnilo na zapad, po dolinah stubiške gore se tiho vlega mrak, le na vrhovih igra še nekoliko solnčnih žarkov. Na klopi pod orehom sedi človek in teše jarem za vole. Vse kaže, da je hišni gospodar, ali ne veš, je li kmet ali svobodnjak. Po obleki da bi ga sodili? Teško, tako se ne nosijo kmetje. Suknene hlače so fine, skorje tanki, svetli, siljasti, srcaja bela in vezana, na temnem telovniku se niza gosta vrsta srebrnih gumbov, okoli vrata se vije rdeč svilen robec, a na glavi ima kučmo iz kunovine. Da ga sodiš po stasu in obrazu? Se teže. Visok je, telo mu je kršno kot hrast, mišice iz kamena, ramena ravna, široka, a prsa ima za dva človeka. Vrat je močan, glava velika, v ozadju višja. Sivi blesteči lasje so razčesani niz čelo na dvoje, iznad močnega nosu se izjavlja veliko čelo, spodaj ozko, zgoraj širše, a po njem greste počez dve, tri črti. Pod čelo

Vrhovni svet in ameriški senat.

PARIZ, 10. Vrhovni zavezniški svet se je sestel danes pod Clemenceaujevim predstevstvom in se bavi s položajem, ki more nastati vsled odobritve versailleske pogodbe. Po zadnjih vestih washingtonskega senata je pričakovati, da odobre Zedinjene države pogodbo le z velikim številom pridržkov, katere morajo odobriti 3 velevlasti, preden lahko stopijo v veljavo, ali pa da se odobrite končnoveljavno odkloni s strani koalicijske nasprotnikov mirovne pogodbe in nasprotnikov pridržkov. Svet se sedaj bavi z eventualnostmi vstopa v veljavo mirovne pogodbe brez udeležbe Zedinjenih držav.

Pogoj, ki liha zahteva 440 versailleske pogodbe glede vstopa v veljavo, so izpolnjeni, ker so tri velevlasti, Francija, Anglija in Italija, odobrile pogodbo. Odobritev s strani Zedinjenih držav bi ne bila neobhodno potrebna; z druge strani pa ni mogoče udeležiti mirovne pogodbe brez udeležbe Zedinjenih držav pri raznih medzavezniških komisijah. Slike teškoče se polavljajo radi delovanja Zveze narodov. Po določbi pogodbe mora Wilson sklicati prvi sestanek sveta Zveze narodov; in ta prvi sestanek v Parizu je določen za izmenjavo odobritev.

RIM, 10. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Curiha: O razvoju stvari v Ameriki so v Parizu slejkoprej popolnoma na nejasnem. Kam bo krenil ameriški senat, še ni gotovo, domneva se pa, da se bo med Wilsonom in opozicijo radi takozvanih zmernih pridržkov sklenil kompromis in da bo tako ureditev stvari sprejel tudi senat. Vrhovni svet je odločen, naj Amerika ratificira ali ne, uveljaviti mirovno pogodbo in sicer okoli 20. novembra. Pri tej odločitvi ostane tudi tedaj, ako bi bil Wilson vsled opozicije prisiljen, umakniti pogodbo. Rok za pristop k Zvezi narodov poteče 20. januarja 1920.

Iz Francije.

Za Poincaréjevim potovanjem v London se skrivajo politični nameni.

PARIZ, 10. Francoski listi pripisujejo Poincaréjevim potovanju v London politične namene. »Journal« pravi, da je dobila Anglija vsled zmage več nego je pričakovala, toda vsled prevlekega popustanja Nemčiji so ogroženi angleški in ameriški uspehi: zmagana Nemčija pričakuje že željno dneva maščevanja. V pikanosti zmage se je Anglija vrgla na osvajanje sveta, toda sedaj je prišla reakcija: v Indiji vre, Egipt in Perzija se uprta, muslimani čakajo primernega časa, da vržejo raz sebe jarem in v Rusiji grozi nevarnost, da preteče — Anglijo Nemčija. Potreben je torej sporazum za prihodnjo skupno borbo. Poincaréjevo potovanje ima torej bržkone namen, da pospeši to združitev. Tudi drugi francoski listi se strinjajo v tej točki z »Journalom«, in govor, s katerim je angleški kralj pozdravil Poincaréja, ter Poincaréjev odgovor dokazuje, da imajo prav. Oba sta namreč potrebo trdne zveze med Francijo in Anglijo, ki bo začela Evropi mir.

Stavka pariških črkostavcev.

PARIZ, 10. Pariški črkostavci so pred par tedni predložili zahtevo za dnevni prispevek 5 frankov kot draginsko doklado; ker niso raznatejši listov ustregli njihovi želji, so sklenili vsi stavci, hlinopisiti in korektorji proglasiti stavko. V nocojšnji seji je bila s pretežno večino odobrena ostavka dela. Ko so izvedli ravnanja listov, da je bila proglašena stavka, so sklenili izdati list iz imenom »La presse de Paris«, v katerem bodo prinašali članke iz drugih volitih dnevnikov. List bodo stavili in tiskali delavci, ki niso v sindikatu. Tudi stavkovalci delavci nameravajo izdati s posredovanjem splošne delovne zveze svoj list.

Iz Anglije.

Razpravljanje o črnogorskem vprašanju v angleški zbornici.

LONDON, 10. (S) V doljni zbornici je vprašal neki poslanec, ali zasedajo srbske čete še vedno Crnogoro, ali je črnogorsko prebivalstvo v nevarnosti, da bo poltačeno po Srbiji, in ali je dobila Srbija od zavezniških in pridruženih vlasti pooblastilo, da postopa s Crnogoro kakor z osvojenim ozemljem. Podtajniki za zunanje zadeve je izjavil, da tvori črnogorsko vprašanje sedaj predmet, s katerim se bavi vrhovni svet v Parizu, ki ravno proučuje celi problem južnovzhodne Evrope. Robert Cecil in drugi poslanci so zahtevali, naj se objavi poročilo grofa Desalisa glede položaja v Crngori; toda Harmsworth je odgovoril, da je to poročilo določeno za smernico vladi in da ni namenjeno za javnost.

Doljna zbornica in rusko vprašanje.

LONDON, 10. (S) Doljna zbornica. Lloyd Georgev govor v Guildhallu glede ruskega vprašanja je dal povod za razne pripombe. Zbornica je želela vedeti, ali je nameravala vlada začeti pogajanja z Lenjinom in Trocki, jama, to je, ali hoče opustiti napram Rusiji politiko, ki jo je očrtal prvi angleški minister, in ali se bo v vsakem slučaju posvetovala zbornica, preden začne vlada kakršnokoli delovanje.

lom se vlečejo ravno goste obri, temne oči sejavajo čudovito. V njih čitaš moško razsodnost, ženska čustva. Obraz je človeku širok, podolgast, pri bradi zaokrožen. Človek se je obril, samo nad ustmi so podrezane brke. Obraz je miren, na njem ni strasti: niti mišica se mu ne zgane, kakor pri človeku, ki mnogo misli, se malo jezi in ki se ne plaši ničesar. Človek ni bel, ne temen. Delujoč vztrajno, skoro da ne izpreminja obraza, niti tedaj, ko se trdi les upira sekirici. A vendar se včasih izpreminja. Zdi se, da razmišlja o nečem. Tupatam se nasmehe kot ženska, kot dete, sedaj mu je obraz resnejši, ako se mu zamračuje, kakor umnemu človeku, ki občuti globoko bol. In začel je močneje tesati, da bi preganl nevesele misli. Ali je ta človek plemič? Ako tudi ni, plemetit je vsekako. Hipoma je človek izpustil sekiro in pogledal proti Stubici, odkoder je hitrega koraka šel mlad, tenak črnkast kmet. Mudilo se mu je na vsak način. Vstopil je na dvorišče, prišel do gospodarja. (Dalje prih.)

lovanje. Bonard Law je odgovoril v imenu prvega ministra in izjavil, da besede, ki jih je izpregovoril Lloyd Georg, nikakor ne pomenijo, da bi bila vlada pripravljena za kakšno delovanje. Ministrski predstevnik je izrazil le upanje za doseg rešitve ruskega vprašanja in za vzpostavitev mira v tej deželi, mnenje, s katerim se zbornica gotovo strinja; za vsak slučaj se ne bo nič ukrenilo, preden ne bo imel parlament prilike, da izrazi svoje mnenje.

Povrnitev Tiltonja v Rim.

RIM, 10. Zagotavlja se, da prispe č. Tilton baje v četrtek jutraj v Rim, kjer se sestane najbrž že istega dne ministrski svet, v katerem razloži minister za zunanje zadeve položaj, ki se je v zadnjih dneh določil v pogovorih v Parizu, in se mogoče rešitev vprašanj, ki so za Italijo velike važnosti.

Tiltonijev odhod iz Pariza.

PARIZ, 11. (S) Danes ob 14 se je odpeljal Tilton s svojo soprogo in hčerko z luksuznim vlakom v spremstvu kom. Pagliane in tajnikov v Rim. Na kolodvor so ga prišle pozdravile razne ugledne osebe in vse osebe poslaništva ter veliko članov italijanske kolonije. Načelnik delegacije bo začasno č. Maggiorino Ferraris, kateremu bo pomagal poslovati tudi kom. De Martino.

Trst po letu dni!

Pod tem naslovom je priobčil rimski »Messaggero« od 8. t. m. članek, ki smo ga čitali z velikim zanimanjem. Ne morda, da bi prinašal kakka razkritja, stvari, ki so nam bile neznane doslej. Pač pa vsebujejo izjavo v rimskem listu priznanja dejstev, o katerih italijanski listi niso govorili doslej, maverč so jih skrbno zakrili s poplavi zvenočih fraz — za Potemkinovimi vasmii, ki so jih predložili svojemu občinstvu.

Dopisnik se spominja z nekim ganutjem, dneva, ko je pred letom dni »lepa ladja «Audace» donesla Italijo v Trst. — In jutri naj — dopis je datiran dne 2. novembra — Trst proslavi obletnico tega dogodka! Na trgu »Unità« je postavljen velikanski oder, obrnjen proti morju... Ta oder pa ima — pripoveduje »Messaggero« — nekoliko »melanholično zgodovino«. Postavljen je bil pravzaprav za 20. septembra — za prvi 20. september v »odrešenem Trstu«. Ta dan naj bi se bil proslavil z največičasnostjo slovesnosti: »obreda osvobodjenja in z vsem ognjem ljudske slavnosti«. Ali osem dni poprej je prišel D'Annunzijeve čin, ekspedicija iz Renk, reško vprašanje z vsem svojim hrepenenjem, z vso ubupno muko. Vse to je udarilo na možgane in srce Italije. In tedaj se je raznesel glas: kako naj se raduje Trst, kako naj vzklika osvobodjena duša, ko iztrepeča Reka...? Glas se je raznesel in slušali so ga. Dan 20. septembra v italijanskem Trstu ni bil posvečen od ljudstva... Bila je to le borna, mrzla, obledeli oficijelna stvar... Velikanski oder je bil le žalostna priča izostale slovesnosti...! A to ni bil samo pojav solidarnosti z žalostjo bratskega mesta, ampak je bil tudi protest proti oficijelni Italiji, ki je v onih dneh »tako nesrečno govorila na usta Nittija! Bila je to — nadaljuje »Messaggero« — vendar neka vrst zgorelega bojkota. Zasnovaletelji tega protesta niso pravilno cenili pomembnosti, ki bi jo mogla zadobiti ta obstrukijska ljudska kretnja.

Tu pa začnemo šele znamenita priznavanja. Mogli bi sicer razmotrivati vprašanje, so li bila res tista dejstva, ki jih navaja rimski list, edini vzrok, da slovesnost 20. septembra ni uspeła, da ni zadobila — da govorimo z listom »Messaggero« — »ljudskega posvečenja?« Ali opuščamo to. In to tem laglje, ker nas odvezuje od tega rimski list sam s svojimi nadaljnimi izjavami.

Treba namreč imeti pred očmi, da je »zedinjenje Trsta z Italijo treba šele utrditi idealno! Duševno življenje Trsta, sestavljeno iz tako različnih življenj, je treba neprestano, strpljivo in z ljubeznijo usmerjati k duševnemu življenju Italije. Trst mora začeti razumevati Italijo in njeno življenje!«

Tu sledi nekoliko polemike in apostrof na naslov »Lavoratore«. Beležimo, da »Messaggero« pozivlje socialiste, naj se poboljšajo in pomagajo proslaviti vsaj obletnico dohoda Italije v Trst (opozarjamo vnovič, da je bil dopis pisan dne 2. novembra, torej pred obletnico). Zlasti zamera »Messaggero« »Lavoratoru« besede, da je s 3. novembrom »nehala kratka svoboda Trsta in da je zopet začelo suženjstvo«. Torpedovka »Audace« — je rekel »Lavoratore« — naj bi bila prinesla mir... (ostalo je črtala cenzura).

Na to pripominja rimski list: »To se bo zdelo preveč tudi tistemu, ki priznava n. pr. da je lokalna vlada s prepovedjo republikanske manifestacije v spomin 30. oktobra podala zgled pretiranega in zastarelega policijskega duha! Zdeti se mora preveč (kar je rekel »Lavoratore«) tudi tistemu, ki priznava, da oficijelna Italija v tem prvem letu vladanja v Trstu in v vseh drugih odrešenih deželah ne le da ni znala biti genijalna, maverč niti ne samo smotrna!« »Spričo velikih vprašanj, zahtevajočih širokega obzorja in hitrosti v odločitvah, se je kazala omejena, topa, ovirajoča. Cesto je odločila za kako privolitev, ko je ta že izgubila značaj spontanosti in ni mogla več zahtevati nobenega zmisla za hvaležnost. Storila je malo, storila je slabo. Dobro. Smatramo vse to kot dokazano. Ali pa ni morda razum oficijelne Italije... Italija?!« Vsa ta priznanja, ki so huda obtožba oficijelne Italije, puščamo brez komentarja

